

Respublikada qısa zaman ərzində neft sənayesi, aqrar və milli məsələlər barədə, seçkilərin demokratikləşdirilməsi haqqında, maarif və vətəndaşlığa dair bir sıra dekret və qanunlar qəbul edildi.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti özünün siyasi quruluşuna, həyata keçirdiyi demokratik dövlət quruculuğu tədbirlərinə, həmçinin qarşısına qoyduğu məqsəd və vəzifələrə görə də Avropanın ənənəvi demokratik respublikalarından heç də geri qalmırdı.

Cəmi 23 ay yaşamasına baxmayaraq, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti sübut etdi ki, Azərbaycan xalqı müstəqil yaşamağa, öz dövlətçilik ənənələrini bərpa etməyə qadirdir.

Azərbaycan xalqı 1991-ci ildə öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra bu günə qədər bütün dünyaya göstərdi ki, bu xalq, bu dövlət dünyada öndə gedən ölkələrlə yanaşı birgə addımlamaq əzminə malikdir.

Ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti - 90: (1918 – 1920): Biblioqrafiya. URL: <https://anl.az/download/az.xalq.cumhuriyyeti.pdf>

INHİSARÇILIQ FƏALİYYƏTİNİN DÖVLƏT TƏNZİMLƏNMƏSİ MEXANİZMINİN TƏKMİLLƏŞDİRİLMƏSİNİN ƏSAS İSTİQAMƏTLƏRİ

*Əhmədzadə Vəzduha Səyyad qızı
Elmi rəhbər: Nəsibova Arifə Carı qızı
Mingəçevir Dövlət Universiteti*

Müasir dövrdə ölkəmizdə rəqabət mühitinin optimallaşdırılması və onun dövlət tərəfindən tənzimlənməsi iqtisadi və sosial inkişaf etmiş ölkələr siyahısına daxil olmaq üçün zəruridir. Bu da antiinhisar və rəqabət sahəsində normativ– huquqi aktların və dövlət idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsini tələb edir. Dövlət tənzimlənməsi səmərəli olmaqla real vəziyyətə adekvat alət və vasitələrlə həyata keçirilməlidir ki, həm qiymətlərin səviyyəsinə, həm də müxtəlif sahələrdə innovasiya və texnoloji dəyişikliklərin intensivliyinə bilavasitə təsir edə bilsin.

Dövlətin antiinhisar siyasəti mövcud olan qanunvericilik və elmi-nəzəri baxışlara əsaslanmaqla dövlət orqanları qarşısında bu sahədə qısamüddətli və uzunmüddətli fəaliyyət planının təyin edilməsi vəzifəsini qoyur. Nə qədər ki, iqtisadçılar ölkədə həyata keçirilən antiinhisar siyasətini və onu reallaşdıran orqanların cəmiyyət üçün səmərəsini, hansı antiinhisar tədbirinin labüd olmasını, hansımsa cəmiyyətin rifahına müsbət təsir etdiyini tam izah etməyiblər, o vaxta kimi qanunvericilik əsasən daha kəskin və gözə çarpan birbaşa əsassız qiymət artımı, sövdələşmə, inhisarçılıq etmək naminə birləşmənin kimi halların qarşısını almağa istiqamətlənəcəkdir.

Ümumən, dövlət müasir şəraitdə öz siyasətində antiinhisar tədbirlərinə nisbətən rəqabəti müdafiə tədbirlərinə üstünlük verməklə tənzimləyici nəzarət məqsədlərinin, tənzimləmə hüdudlarını, istifadə olunan metod və tədbirlərin, nəzarətin təşkili formalarının və s. dəyişdirilməsi kimi mexanizmlərə diqqəti artırmalıdır.

Rəqabət mühiti daim dəyişkəndir və ona görə də onun hər bir vəziyyətdə optimallaşdırılması mütləqdir və belə olan halda onun qiymətləndirilməsi konkret səviyyədə aparılmalıdır. Eyni zamanda rəqabət mühiti təkcə dövlət idarəetmə və icra orqanları tərəfindən deyil, həm də bazarın subyektləri tərəfindən də təhlil edilir. Bu da onun strateji xarakter daşması ilə əlaqədardır. Belə ki, rəqabət özünü bazarın iştirakçılarının sayının artması zamanı daha aydın göstərir. İştirakçıların sayının artması ilə də mühiti xalis inhisardan xalis rəqabətə doğru dəyişir. Beləliklə, rəqabət mühiti eyni cinsli spesifik məhsul istehsal edən istehsalçıların məcmusu və onların münasibətini, həm də sahə bazarının real xarakteristikası olmaqla onun inkişaf dinamikasını deyil, cari vəziyyətini əks etdirir.

Sosial-iqtisadi inkişafın əsas komponentlərindən biri olan işgüzar münasibətlərinin iştirakçıların maraqlarını təmin etmək və bu sahədə irəliləmək çox çətindir. Rəqiblər bazarın inhisarlaşmasına qarşı birgə qarşıdurduqları bir şəraitdə rəqabət artıq bazar subyektləri tərəfindən tənzimləmə prosesinə qoşulurki, bu tənzimləmə nəinki dövlət, həm də bazarın iştirakçıları tərəfindən həyata keçirilir. Bazara xarici investisiyaların daxil olması ilə tənzimləmə həm də xarici rəqiblər tərəfindən də dəstəklənir ki, bu da bazarda əmtəənin keyfiyyəti, çeşidi və digər göstəricilərin yaxşılaşmasına müsbət təsir edir. Əgər rəqabət dövlət səviyyəsində qorunmazsa, inhisarçılıq fəaliyyəti və haqsız rəqabət formaları qanunvericiliklə məhdudlaşdırılmazsa, bu son nəticədə rəqabətin, azad sahibkarlığın olmamasına və iqtisadi fəaliyyətin inhisarların əlində cəmlənməsinə gətirib çıxara bilər. Belə halların qarşısının alınması həm yerli, həm də xarici təsərrüfat subyektləri üçün səmərəli rəqabət mühitini yaratmaq məqsədi ilə dövlət öz milli iqtisadiyyatı çərçivəsində rəqabət mühitinin və inhisarçılıq fəaliyyətinin tənzimlənməsinin inzibati və normativ metodlarından geniş istifadə edilməlidir.

Ədəbiyyat:

1. Allahverdiyev H.B., Qafarov K.S., Əhmədov Ə.M. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi. Bakı «Nasir» nəşriyyatı, 2002.
2. Bayramov Ə.I. Inhisarizm, Bakı “Elm” 2015.
3. Qafarov Ş.S. Müasir iqtisadi sistem və qloballaşma. Bakı 2005.

TURİZM SƏNAYESİNDƏ İNFORMASIYA KOMMUNİKASIYA SİSTEMLƏRİNİN MƏNFI VƏ MÜSBƏT TƏRƏFLƏRİ

İsrəfilova Nuray Hikmət qızı

Elmi rəhbər: Niftəliyev Nazim Fazil oğlu

Mingəçevir Dövlət Universiteti

Turizm sektorunda kommersiya məqsədli internet istifadəsi və e-ticarət tətbiqi son dərəcə genişdir və bu sektorda e-ticarət sürətlə yayılmaqdadır. Turizmdə istifadə edilən səyahət xidmətinin istehsalının, reklamının, satın alınması, ödənməsinin və təhvilinin yalnız internet vasitəsilə aparılması mümkündür.

Böyümə sürəti ilə bugünkü və gələcək əhəmiyyəti daim artan turizm sektorunu digər sahələrdən ayıran ən mühüm xüsusiyyət, gərgin əmək xüsusiyyətidir. Turizmdə